

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

മഹർഷിബാദരായണ പ്രണീതാനി

॥ ബ്രഹ്മസൂത്രാനി ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ബ്രഹ്മസൂത്രാണി ॥

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു പ്രഥമസ്വാധ്യായസ്യ പ്രഥമഃ പാദഃ

001 ജിജ്ഞാസാധികരണം		
001	അഥാതോ ബ്രഹ്മജിജ്ഞാസാ	1.1.1

002 ജൻമാദ്യധികരണം		
002	ജൻമാദ്യസ്യ യതഃ	1.1.2

003 ശാസ്ത്രയോനിത്യാധികരണം		
003	ശാസ്ത്രയോനിത്യാത്	1.1.3

004 സമൻവയാധികരണം		
004	തത്ത്വ സമൻവയാത്	1.1.4

005 ഈക്ഷത്യധികരണം		
005	ഈക്ഷതേർനാശബ്ദം	1.1.5
006	ഗൗണശ്ചേന്നാന്തശബ്ദാത്	1.1.6

007	തന്നിഷ്ടസ്യ മോക്ഷോപദേശാത്	1.1.7
008	ഹേയത്യാവചനാച്ച	1.1.8
009	പ്രതിജ്ഞാവിരോധാത്	1.1.9
010	സ്വാപ്യയാത്	1.1.10
011	ഗതിസാമാന്യാത്	1.1.11
012	ശ്രുതത്യാച്ച	1.1.12

006 ആനന്ദയാധികരണം		
013	ആനന്ദയോദ്യോഗാത്	1.1.13
014	വികാരശബ്ദാനേതി ചേന്ന പ്രാചുർയാത്	1.1.14
015	തദ്ഭാവതുല്യപദേശാച്ച	1.1.15
016	മാന്ത്രവർണികമേവ ച ഗീയതേ	1.1.16
017	നേതരോന്മുഖപത്തേഃ	1.1.17
018	ഭേദവ്യപദേശാച്ച	1.1.18
019	കാമാച്ച നാനുമാനാപേക്ഷാ	1.1.19
020	അസ്തിനസ്യ ച തദ്ഭാഗം ശാസ്തി	1.1.20

007 അന്തരധികരണം		
021	അന്തസ്സദ്ധർമോപദേശാത്	1.1.21
022	ഭേദവ്യപദേശാച്ചാൻയഃ	1.1.22

008 ആകാശാധികരണം		
023	ആകാശസ്തൽലിംഗാത്	1.1.23

009 പ്രാണാധികരണം		
024	അത ഏവ പ്രാണഃ	1.1.24

010 ജ്യോതിരധികരണം		
025	ജ്യോതിശ്ചരണാഭിധാനാത്	1.1.25
026	ഛന്ദോഭിധാനാനേതിചേന്ന തമാ ചേതോർപണനിഗമാത് തമാ ഹി ദർശനം	1.1.26
027	ഭൂതാദിപാദവ്യപദേശോപപത്തേതൈവം	1.1.27
028	ഉപദേശഭേദാനേതി ചേന്നോദയസ്തിന്നപ്യവീരോധാത്	1.1.28

011 ഇന്ദ്രപ്രാണാധികരണം		
029	പ്രാണസ്തമാനുഗമാത്	1.1.29

030	ന വക്തുരാത്മാപദേശാദിതി ചേദധ്യാത്മസംബന്ധഭൂമാ ഹ്യസ്തിൻ	1.1.30
031	ശാസ്ത്രദൃഷ്ട്യാ തൂപദേശോ വാമദേവവത്	1.1.31
032	ജീവമുഖ്യപ്രാണലിംഗാനേതി ചേന്നോപാസത്രൈ- വിധ്യാദാശ്രിതത്യാദിഹ തദ്യോഗാത്	1.1.32

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു പ്രഥമസ്വാധ്യായസ്യ പ്രഥമഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു പ്രഥമസ്വാധ്യായസ്യ ദ്വിതീയഃ പാദഃ

012 സർവത്രപ്രസിദ്ധ്യധികരണം		
033	സർവത്ര പ്രസിദ്ധോപദേശാത്	1.2.1
034	വിവക്ഷിതഗുണോപപത്തേശ്ച	1.2.2
035	അനുപപത്തേസ്തു ന ശാരീരഃ	1.2.3
036	കർമകർതുവ്യപദേശാച്ച	1.2.4
037	ശബ്ദവിശേഷാത്	1.2.5
038	സ്യുതേശ്ച	1.2.6
039	അർഭകൗകസ്ത്വാത് തദ്യുപദേശാച്ച നേതി ചേന്ന നിചായുത്യാദേവം വ്യോമവച്ച	1.2.7
040	സംഭോഗപ്രാപ്തിരിതി ചേന്ന വൈശേഷ്യാത്	1.2.8

013 അത്രയധികരണം		
041	അത്താ ചരാചരഗ്രഹണാത്	1.2.9
042	പ്രകരണാച്ച	1.2.10
043	ഗുഹാം പ്രവിഷ്ടാവാത്മാനൗ ഹി തദുർശനാത്	1.2.11
044	വിശേഷണാച്ച	1.2.12

014 അന്തരാധികരണം		
045	അന്തര ഉപപത്തേഃ	1.2.13
046	സ്ഥാനാദിവ്യപദേശാച്ച	1.2.14
047	സുഖവിശിഷ്ടാഭിധാനാദേവ ച	1.2.15
048	അത ഏവ ച സ ബ്രഹ്മ	1.2.16
049	ശ്രുതോപനിഷത്കഗത്യഭിധാനാച്ച	1.2.17
050	അനവസ്ഥിതേരസംഭവാച്ച നേതരഃ	1.2.18

015 അന്തർയാദ്യധികരണം		
051	അന്തർയാദ്യധിദൈവാധിലോകാദിഷു തദ്ധർമവ്യപദേശാത്	1.2.19
052	ന ച സ്മാർതമതദ്ധർമാഭിലാപാച്ഛാരിരശ്ച	1.2.20
053	ഉഭയേപി ഹി ഭേദേനൈനമധീയതേ	1.2.21

016 അഭ്യശ്യാത്യാദിഗുണകാധികരണം		
054	അഭ്യശ്യാത്യാദിഗുണകോ ധർമോക്തേഃ	1.2.22
055	വിശേഷണഭേദവ്യപഭേദശാഭ്യാഞ്ച നേതരൗ	1.2.23
056	രൂപോപന്യാസാച്ച	1.2.24

017 വൈശ്യാനരാധികരണം		
057	വൈശ്യാനരസ്താധാരണശബ്ദവിശേഷാത്	1.2.25
058	സ്മര്യമാണമനുമാനം സ്വാദിതി	1.2.26
059	ശബ്ദാദിഭ്യോന്തഃ പ്രതിഷ്ഠാനാച്ച നേതി ചേന്ന തഥാ ദൃഷ്ട്യുപഭേദശാദസംഭവാത് പുരുഷമപി ചൈനമധീയതേ	1.2.27
060	അത ഏവ ന ഭേദതാ ഭൂതഞ്ച	1.2.28
061	സാക്ഷാദപ്യവീരോധം ജൈമിനിഃ	1.2.29
062	അഭിവ്യക്തേരിത്യാശ്ചരഥ്യഃ	1.2.30
063	അനുസ്മൃതേർബാദരിഃ	1.2.31
064	സമ്പത്തേരിതി ജൈമിനിസ്തഥാ ഹി ദർശയതി	1.2.32
065	ആമനന്തി ചൈനമസ്മിൻ	1.2.33

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു പ്രഥമസ്വാധ്യായസ്യ ദ്വിതീയഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു പ്രഥമസ്വാധ്യായസ്യ തൃതീയഃ പാദഃ

018 ദുർഭവധികരണം		
066	ദുർഭവായതനം സ്വശബ്ദാത്	1.3.1
067	മുക്തോപസ്യപ്യവ്യപദേശാച്ച	1.3.2
068	നാനുമാനമതച്ഛബ്ദാത്പ്രാണഭ്യുച്ച	1.3.3
069	ഭേദവ്യപദേശാത്	1.3.4
070	പ്രകരണാത്	1.3.5
071	സ്ഥിത്യദനാഭ്യാഞ്ച	1.3.6

019 ഭൂമാധികരണം		
072	ഭൂമാ സമ്പ്രസാദാദധുപദേശാത്	1.3.7
073	ധർമ്മോപപത്തേശ്ച	1.3.8

020 അക്ഷരാധികരണം		
074	അക്ഷരമംബരാന്തധൃതേഃ	1.3.9
075	സാ ച പ്രശാസനാത്	1.3.10
076	അന്യഭാവവ്യാവൃത്തേശ്ച	1.3.11

021 ഇഷ്ടതികർമാധികരണം		
077	ഇഷ്ടതികർമാവ്യപദേശാത്	1.3.12

022 ദഹരാധികരണം		
078	ദഹര ഉത്തരേഭ്യഃ	1.3.13
079	ഗതിശബ്ദാഭ്യാം തമാഹി ദൃഷ്ടം ലിംഗഞ്ച	1.3.14
080	ധൃതേഷു മഹിജ്ഞാസ്യാസ്തിനുപലബ്ധേഃ	1.3.15
081	പ്രസിദ്ധേഷു	1.3.16
082	ഇതരപരാമർശാത് ഇതി ചേന്നാസംഭവാത്	1.3.17
083	ഉത്തരാച്ചേദാവിർഭൂതസ്വരൂപസ്തു	1.3.18
084	അന്യാർത്ഥശ്ച പരാമർശഃ	1.3.19
085	അൽപശ്രുതേരിതി ചേത്തദുകൃതം	1.3.20
086	അനുകൃതേസ്തസ്യ ച	1.3.21
087	അപി സൂർയതേ	1.3.22

023 പ്രമിതാധികരണം		
088	ശബ്ദാഭേവ പ്രമിതഃ	1.3.23
089	ഹൃദ്യപേക്ഷയാ തു മനുഷ്യാധികാരത്വാത്	1.3.24

024 ഏതദ്ഗർഭേ ദേവതാധികരണം		
090	തദുപർയപി ബാദരായണസ്തംഭവാത്	1.3.25
091	വീരോധഃ കർമ്മണീതി ചേന്നാനേകപ്രതിപത്തേർ- ദർശനാത്	1.3.26
092	ശബ്ദ ഇതി ചേന്നാതഃ പ്രഭവാത് പ്രത്യക്ഷാനുമാനാഭ്യാം	1.3.27
093	അത ഏവ ച നിത്യത്വം	1.3.28
094	സമാനനാമരൂപത്യാച്ചാവൃത്താവപ്യവീരോധോ ദർശനാത് സ്മൃതേശ്ച	1.3.29

025 ഏതദ്ഗർഭേ മധ്യധികരണം		
095	മധ്വാദിഷ്യസംഭവാദനധികാരം ജൈമിനിഃ	1.3.30
096	ജ്യോതിഷി ഭാവാച്ച	1.3.31
097	ഭാവം തു ബാദരായണോസ്തി ഹി	1.3.32

026 ഏതദ്ഗർഭേ അപശൂദ്രാധികരണം		
098	ശുഗന്ധ്യ തദനാദരശ്രവണാത് തദാദ്രവണാത് സൂച്യതേ ഹി	1.3.33
099	ക്ഷത്രിയത്വഗതേശ്ച	1.3.34
100	ഉത്തരത്ര ചൈത്രരഥേന ലിംഗാത്	1.3.35

101	സംസ്കാരപരാമർശാത് തദഭാവാഭിലാപാച്ച	1.3.36
102	തദഭാവനിർധാരണേ ച പ്രവൃത്തേഃ	1.3.37
103	ശ്രവണാധ്യയനാർത്ഥപ്രതിഷേധാത്	1.3.38
104	സ്യുതേശ്ച	1.3.39

പ്രമിതാധികരണശേഷഃ		
105	കമ്പനാത്	1.3.40
106	ജ്യോതിർദർശനാത്	1.3.41

027 അർമാന്തരത്യാദിവ്യപദേശാധികരണം		
107	ആകാശോർമാന്തരത്യാദിവ്യപദേശാത്	1.3.42
108	സുഷുപ്തുക്രാന്തോർഭേദേന	1.3.43
109	പത്യാദിശബ്ദഭ്യഃ	1.3.44

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു പ്രഥമസ്വാധ്യായസ്യ തൃതീയഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു പ്രഥമസ്വാധ്യായസ്യ ചതുർഥഃ പാദഃ

028 അനുമാനികാധികരണം		
110	ആനുമാനികമപ്യേകേഷാമിതി ചേന്ന ശരീരരൂപകവിൻയസ്തഗൃഹീതേർദർശയതി ച	1.4.1
111	സൂക്ഷ്മം തു തദർഹത്വാത്	1.4.2
112	തദധീനത്വാദർഥവത്	1.4.3
113	ജ്ഞേയത്വാവചനാച്ച	1.4.4
114	വദതീതി ചേന്ന പ്രാജ്ഞോ ഹി പ്രകരണാത്	1.4.5
115	ത്രയാണാമേവ ചൈവമുപന്യാസഃ പ്രശ്നശ്ച	1.4.6
116	മഹദ്യച്ച	1.4.7

029 ചമസാധികരണം		
117	ചമസവദവിശേഷാത്	1.4.8
118	ജ്യോതിരൂപക്രമാ തു തഥാ ഹ്യധീയത ഏകേ	1.4.9
119	കൽപനോപദേശാച്ച മധ്യാദിവദവിരോധഃ	1.4.10

030 സംഖ്യാപസംഗ്രഹാധികരണം		
120	ന സംഖ്യാപസംഗ്രഹാദപി നാനാഭാവദതിരേകാച്ച	1.4.11
121	പ്രാണാദയോ വാക്യശേഷാത്	1.4.12

122	ജ്യോതിഷൈകേഷാമസത്യന്നേ	1.4.13
------------	-----------------------	---------------

031 കാരണത്യാധികരണം		
123	കാരണത്വേന ചാകാശാദിഷു യഥാവ്യപദിഷ്ടോക്തേഃ	1.4.14
124	സമാകർഷാത്	1.4.15

032 ജഗദ്വാചിത്യാധികരണം		
125	ജഗദ്വാചിത്യാത്	1.4.16
126	ജീവമുഖ്യപ്രാണലിംഗാനേതി ചേത് തദ്വാഖ്യാതം	1.4.17
127	അന്യാർത്ഥം തു ജൈമിനിഃ പ്രശ്നവാഖ്യാനാഭ്യാമപി ചൈവമേകേ	1.4.18

033 വാക്യാൻവയാധികരണം		
128	വാക്യാൻവയാത്	1.4.19
129	പ്രതിജ്ഞാസിദ്ധോർലിംഗമാശ്ചരമ്യഃ	1.4.20
130	ഉത്ക്രമിഷ്യത ഏവംഭാവാദിത്യൗഡുലോമിഃ	1.4.21
131	അവസ്ഥിതേരിതി കാശകൃത്സ്നഃ	1.4.22

034 പ്രകൃത്യധികരണം		
132	പ്രകൃതിശ്ച പ്രതിജ്ഞാദൃഷ്ടാന്താനുപരോധാത്	1.4.23
133	അഭിധ്യാപദേശാച്ച	1.4.24
134	സാക്ഷാച്ചോദയാല്ലാനാത്	1.4.25
135	ആത്മകൃതേഃ	1.4.26
136	പരിണാമാത്	1.4.27
137	യോനിശ്ച ഹി ഗീയതേ	1.4.28

035 സർവ്വവാഖ്യാനാധികരണം		
138	ഏതേന സർവേ വ്യാഖ്യാതാ വ്യാഖ്യാതാഃ	1.4.29

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു പ്രഥമസ്വാധ്യായസ്യ ചതുർഥഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ദ്വിതീയസ്വാധ്യായസ്യ പ്രഥമഃ പാദഃ

036 സൂത്രധികരണം		
139	സൂത്ര്യനവകാശദോഷപ്രസംഗ ഇതി ചേന്നാൻയസൂത്ര്യനവകാശദോഷപ്രസംഗാത്	2.1.1
140	ഇതരേഷാഞ്ചാനുപലബ്ধേഃ	2.1.2

037 യോഗപ്രത്യുക്ത്യധികരണം		
141	ഏതേന യോഗഃ പ്രത്യുക്തഃ	2.1.3

038 വിലക്ഷണത്യാധികരണം		
142	ന വിലക്ഷണത്യാദസ്യ തമാത്വം ച ശബ്ദാത്	2.1.4
143	അഭിമാനിവ്യപദേശസ്തു വിശേഷാനുഗതിഭ്യാം	2.1.5
144	ദൃശ്യതേ തു	2.1.6
145	അസദിതി ചേന്ന പ്രതിഷേധമാത്രത്വാത്	2.1.7
146	അപീതൗ തദ്യത്പ്രസംഗാദസമഞ്ജസം	2.1.8
147	ന തു ദൃഷ്ടാന്തഭാവാത്	2.1.9
148	സ്വപക്ഷഭോഷാച്ച	2.1.10
149	തർകാപ്രതിഷ്ഠാനാദപി	2.1.11
150	അന്യമാനുഭേദമിതി ചേദേവമപ്യനിർമോക്ഷ- പ്രസംഗഃ	2.1.12

039 ശിഷ്യാപരിഗ്രഹാധികരണം		
151	ഏതേന ശിഷ്യാപരിഗ്രഹാ അപി വ്യാഖ്യാതാഃ	2.1.13

040 ഭാക്ത്രാപത്ത്യധികരണം		
152	ഭാക്ത്രാപത്തേരവിഭാഗശ്ചേത്യാൽലോകവത്	2.1.14

041 ആരംഭണാധികരണം		
153	തദനന്യത്വമാരംഭണശബ്ദാദിഭ്യഃ	2.1.15
154	ഭാവേ ചോപലബ്ധേഃ	2.1.16
155	സത്ത്യാച്ചാപരസ്യ	2.1.17
156	അസദ്യുപദേശാനേതി ചേന്ന ധർമാന്തരേണ വാക്യശേഷാദ്യുക്തേശ്ശബ്ദാന്തരാച്ച	2.1.18
157	പടവച്ച	2.1.19
158	യഥാ ച പ്രാണാദിഃ	2.1.20

042 ഇതരവ്യപദേശാധികരണം		
159	ഇതരവ്യപദേശാധിതാകരണാദിഭോഷപ്രസക്തിഃ	2.1.21
160	അധികം തു ദേദനിർദേശാത്	2.1.22
161	അശ്വാദിവച്ച തദനുപപത്തിഃ	2.1.23

043 ഉപസംഹാരദർശനാധികരണം		
162	ഉപസംഹാരദർശനാനേതി ചേന്ന ക്ഷീരവദ്ധി	2.1.24

163	ദേവാദിവദപി ലോകേ	2.1.25
------------	-----------------	---------------

044 കൃത്സ്നപ്രസക്ത്യധികരണം

164	കൃത്സ്നപ്രസക്തിർനിരവയവത്യശബ്ദകോപോ വാ	2.1.26
165	ശ്രുതേന്ത്യ ശബ്ദമൂലത്യാത്	2.1.27
166	ആത്മനി ചൈവം വിചിത്രാശ്ച ഹി	2.1.28
167	സ്വപക്ഷദോഷാച്ച	2.1.29
168	സർവോപേതാ ച തദുൾശനാത്	2.1.30
169	വികരണത്യാനേതി ചേത്തദുക്തം	2.1.31

045 പ്രയോജനവത്ത്യാധികരണം

170	ന പ്രയോജനത്യാത്	2.1.32
171	ലോകവത്തു ലീലാകൈവൽയം	2.1.33
172	വൈഷ്യമ്യനൈർഘൃണ്യേ ന സാപേക്ഷത്യാത് തമാഹി ദർശയതി	2.1.34
173	ന കർമാവിഭാഗാദിതി ചേന്നാനാദിത്യാദുപപദ്യതേ ചാപ്യുപലഭ്യതേ ച	2.1.35
174	സർവധർമോപപത്തേശ്ച	2.1.36

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ദ്വിതീയസ്വാധ്യായസ്യ പ്രഥമഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ദ്വിതീയസ്വാധ്യായസ്യ ദ്വിതീയഃ പാദഃ

046 രചനാനുപപത്തധികരണം		
175	രചനാനുപപത്തേശ്ച നാനുമാനം പ്രവൃത്തേശ്ച	2.2.1
176	പയോഽംബുവച്ചേത്തത്രാപി	2.2.2
177	വൃതിരേകാനവസ്ഥിതേശ്ചാനപേക്ഷത്വാത്	2.2.3
178	അന്യത്രാഭാവാച്ച ന തുണാദിവത്	2.2.4
179	പുരുഷാശ്ചവദിതി ചേത്തമാപി	2.2.5
180	അംഗിത്യാനുപപത്തേശ്ച	2.2.6
181	അന്യമാനുചിതൗ ച ഇതേശ്ചക്തിവിയോഗാത്	2.2.7
182	അഭ്യുപഗമേപ്യർത്ഥാഭാവാത്	2.2.8
183	വിപ്രതിഷേധാച്ചാസമഞ്ജസം	2.2.9

047 മഹദ്ദീർഘാധികരണം		
184	മഹദ്ദീർഘവദ്ധാ ഹ്രസ്വപരിമണ്ഡലാഭ്യാം	2.2.10
185	ഉഭയമാപി ന കർമാതസ്തദഭാവഃ	2.2.11
186	സമവായാഭ്യുപഗമാച്ച സാമ്യാദനവസ്ഥിതേഃ	2.2.12
187	നിത്യമേവ ച ഭാവാത്	2.2.13
188	രൂപാദിമത്താച്ച വിപര്യയോ ദർശനാത്	2.2.14

189	ഉദയമാ ച ദോഷാത്	2.2.15
190	അപരിഗ്രഹാച്ചാത്യന്തമനപേക്ഷാ	2.2.16

048 സമുദായാധികരണം		
191	സമുദായ ഉദയഹേതുക്യേപി തദപ്രാപ്തിഃ	2.2.17
192	ഇതരേതരപ്രത്യയത്യാദുപപന്നമിതി ചേന്ന സംഘാതഭാവാനിമിത്തത്വാത്	2.2.18
193	ഉത്തരോത്പാദേ ച പൂർവനിരോധാത്	2.2.19
194	അസതി പ്രതിജ്ഞാപരോധോ യൗഗപദ്യമന്യമാ	2.2.20
195	പ്രതിസംഖ്യാപ്രതിസംഖ്യാനിരോധാപ്രാപ്തിരവിച്ഛേദാത്	2.2.21
196	ഉദയമാ ച ദോഷാത്	2.2.22
197	ആകാശേ ചാവിശേഷാത്	2.2.23
198	അനുസ്മൃതേശ്ച	2.2.24
199	നാസത്ത്വോദ്യുഷ്ടത്വാത്	2.2.25
200	ഉദാസീനാനാമപി ചൈവം സിദ്ധിഃ	2.2.26

049 ഉപലബ്ധിധികരണം		
201	നാഭാവ ഉപലബ്ധേഃ	2.2.27
202	വൈധർമ്യാച്ച ന സ്വപ്നാദിവത്	2.2.28

203	ന ഭാവോന്മുപലണ്ഘഃ	2.2.29
------------	------------------	---------------

050 സർവമാനുപപത്യധികരണം		
204	സർവമാനുപപത്തേശ്വ	2.2.30

051 ഏകസ്തിന്നസംഭവാധികരണം		
205	നൈകസ്തിന്നസംഭവാത്	2.2.31
206	ഏവഞ്ചാത്മാകാർത്സ്വം	2.2.32
207	ന ച പർയായാദപ്യവീരോധോ വികാരാദിഭ്യഃ	2.2.33
208	അന്ത്യാവസ്ഥിതേശ്ചോദയനിത്യത്യാദവിശേഷഃ	2.2.34

052 പശുപത്യധികരണം		
209	പത്യുരസാമഞ്ജസ്യാത്	2.2.35
210	അധിഷ്ഠാനാനുപപത്തേശ്വ	2.2.36
211	കരണവച്ഛേന്ന ഭോഗാദിഭ്യഃ	2.2.37
212	അന്തവത്ത്വമസർവജ്ഞതാ വാ	2.2.38

053 ഉത്പത്ത്യസംഭവാധികരണം		
213	ഉത്പത്ത്യസംഭവാത്	2.2.39

214	ന ച കർതുഃ കരണം	2.2.40
215	വിജ്ഞാനാദിഭാവേ വാ തദപ്രതിഷേധഃ	2.2.41
216	വിപ്രതിഷേധാച്ച	2.2.42

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ദ്വിതീയസ്വാധ്യായസ്യ ദ്വിതീയഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ദ്വിതീയസ്വാധ്യായസ്യ തൃതീയഃ പാദഃ

054 വിയദധികരണം		
217	ന വിയദശ്രുതേഃ	2.3.1
218	അസ്തി തു	2.3.2
219	ഗൗൺയസംഭവാച്ഛബ്ദാച്ച	2.3.3
220	സ്വാച്ചൈകസ്യ ബ്രഹ്മശബ്ദവത്	2.3.4
221	പ്രതിജ്ഞാഹാനിരവ്യതിരേകാത്	2.3.5
222	ശബ്ദേഭ്യഃ	2.3.6
223	യാവദധികാരം തു വിഭാഗോ ലോകവത്	2.3.7
224	ഏതേന മാതരിശ്വാ വ്യാഖ്യാതഃ	2.3.8
225	അസംഭവന്തൂ സത്ത്വോന്മുഖപത്തേഃ	2.3.9

055 തേജോധികരണം		
226	തേജോത്സ്തമാ ഹ്യാഹ	2.3.10
227	ആപഃ	2.3.11
228	പൃഥിവീ	2.3.12
229	അധികാരരൂപശബ്ദാന്തരേഭ്യഃ	2.3.13
230	തദഭിധ്യാനാദേവ തു തൽലിംഗാത്സഃ	2.3.14
231	വിപര്യയേണ തു ക്രമോക്ത ഉപപദ്യതേ ച	2.3.15
232	അന്തരാ വിജ്ഞാനമനസി ക്രമേണ തൽലിംഗാദിതി ചേന്നാവിശേഷാത്	2.3.16
233	ചരാചരവ്യപാശ്രയസ്തു സ്വാത്തദ്യപദേശോഭാകൃത- സ്തദ്ഭാവഭാവിത്യാത്	2.3.17

056 ആത്മാധികരണം		
234	നാത്മാ ശൂതേർനിത്യത്യാച്ച താഭ്യഃ	2.3.18

057 ഇഞ്ചാധികരണം		
235	ജേഞ്ചോക്ത ഏവ	2.3.19
236	ഉത്ക്രാന്തിഗത്യാഗതീനാം	2.3.20
237	സ്വാത്മനാ ചോത്തരയോഃ	2.3.21

238	നാണുരതശ്ചുതേരിതി ചേന്നേതരാധികാരാത്	2.3.22
239	സ്വശബ്ബോന്മാനാഭ്യാം ച	2.3.23
240	അവിരോധശ്ചന്ദനവത്	2.3.24
241	അവസ്ഥിതിവൈശേഷ്യാദിതി ചേന്നാഭ്യുപ- ഗമാഭ്യുദ്ധി ഹി	2.3.25
242	ഗുണാദ്യാലോകവത്	2.3.26
243	വ്യതിരേകോ ഗന്ധവത്തമാ ച ദർശയതി	2.3.27
244	പൃഥഗുപദേശാത്	2.3.28
245	തദ്ഗുണസാരത്യാത്തു തദ്യുപദേശഃ പ്രാജ്ഞവത്	2.3.29
246	യാവദാത്മഭാവിത്യാച്ച ന ദോഷസ്തദുർശനാത്	2.3.30
247	പുംസ്ത്വാദിവത്ത്യസ്യ സതോഭിവികൃതിയോഗാത്	2.3.31
248	നിത്യോപലബ്ധ്യനുപലബ്ധിപ്രസംഗോന്മയതരനിയമോ വ്യാന്മയമാ	2.3.32

058 കർത്രധികരണം		
249	കർതാ ശാസ്ത്രാർഥവത്താത്	2.3.33
250	ഉപാദാനാദിഹാരോപദേശാച്ച	2.3.34
251	വ്യപദേശാച്ച ക്രിയായാം ന ചേന്നിർദേശവിപര്യയഃ	2.3.35
252	ഉപലബ്ധിവിദനിയമഃ	2.3.36

253	ശക്തിവിപര്യയാത്	2.3.37
254	സമാധ്യഭാവാച്ച	2.3.38
255	യഥാ ച തക്ഷോഭയഥാ	2.3.39

059 പരയത്താധികരണം		
256	പരാത്തു തച്ഛുതേഃ	2.3.40
257	കൃതപ്രയത്തോപേക്ഷസ്തു വിഹിതപ്രതിഷിദ്ധാ- വൈയർത്ഥ്യാദിഭ്യഃ	2.3.41

060 അംശാധികരണം		
258	അംശോ നാനാവ്യപദേശാദന്യഥാ ചാപി ദാശകിതവാദിത്വമധീയത ഏകേ	2.3.42
259	മന്ത്രവർണാത്	2.3.43
260	അപി സൂര്യതേ	2.3.44
261	പ്രകാശാദിവത്തു നൈവം പരഃ	2.3.45
262	സൂരന്തി ച	2.3.46
263	അനുജ്ഞാപരിഹാരൗ ദേഹസംബന്ധാജ്ഞാതി- രാദിവത്	2.3.47
264	അസന്തതേഷ്ചാവൃതികരഃ	2.3.48

265	ആദാസ ഏവ ച	2.3.49
266	അദ്യഷ്ടാനിയമാത്	2.3.50
267	അഭിസന്ധ്യാദിഷ്ടപി ചൈവം	2.3.51
268	പ്രദേശഭേദാദിതി ചേന്നാന്തർഭാവാത്	2.3.52

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ദ്വിതീയസ്വാധ്യായസ്യ തൃതീയഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ദ്വിതീയസ്വാധ്യായസ്യ ചതുർഥ പാദഃ

061 പ്രാണോത്പത്തധികരണം		
269	തഥാ പ്രാണാഃ	2.4.1
270	ഗൗൺയസംഭവാത് തത്പ്രാകുശ്രുതേശ്ച	2.4.2
271	തത്പൂർവകത്യാഭാചഃ	2.4.3

062 സപ്തഗത്യധികരണം		
272	സപ്തഗതേർവിശേഷിതത്യാച	2.4.4
273	ഹസ്താഭയസ്തൂ സ്ഥിത്യേതോ നൈവം	2.4.5

063 പ്രാണാണുത്പാധികരണം		
274	അണവശ്ച	2.4.6

275	ശ്രേഷ്ഠ	2.4.7
------------	---------	--------------

064 വായുക്രിയാധികരണം		
276	ന വായുക്രിയേ പൃഥഗുപദേശാത്	2.4.8
277	ചക്ഷുരാദിവത്തു തത്സഹശിഷ്ടാദിഭ്യഃ	2.4.9
278	അകരണത്യാച ന ദോഷസ്തഥാ ഹി ദർശയതി	2.4.10
279	പഞ്ചവൃത്തിർമനോവദ്യപദിശൃതേ	2.4.11

065 ശ്രേഷ്ഠാണുത്യാധികരണം		
280	അണുശ്ച	2.4.12

066 ജ്യോതിരാദ്യധിഷ്ഠനാധികരണം		
281	ജ്യോതിരാദ്യധിഷ്ഠാനം തു തദാമനനാത് പ്രാണവതാ ശബ്ദാത്	2.4.13
282	തസ്യ ച നിതയത്വാത്	2.4.14

067 ഇന്ദ്രിയാധികരണം		
283	ത ഇന്ദ്രിയാണി തദ്യുപദേശാദന്യത്ര ശ്രേഷ്ഠാത്	2.4.15
284	ദേദശ്രുതേർവൈലക്ഷണയാച	2.4.16

068 സംജ്ഞാമൂർതികൃപ്യാധികരണം		
285	സംജ്ഞാമൂർതികൃപ്തിസ്തു ത്രിവൃത്കൂർവത ഉപദേശാത്	2.4.17
286	മാംസാദി ഭൗമം യമാശബ്ദമിതരയോശ്ച	2.4.18
287	വൈശേഷ്യാത്തു തദ്വാദസ്തദ്വാദഃ	2.4.19

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ദ്വിതീയസ്വാധ്യായസ്യ ചതുർഥഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു തൃതീയസ്വാധ്യായസ്യ പ്രഥമഃ പാദഃ

069 തദന്തരപ്രതിപത്തുധികരണം		
288	തദന്തരപ്രതിപത്തൗ രഹതി സമ്പരിഷ്ഠകതഃ പ്രശ്നനിരൂപണാഭ്യാം	3.1.1
289	ത്യാജകത്യാത്തു ഭൂയസ്ത്വാത്	3.1.2
290	പ്രാണഗതേഷ്ച	3.1.3
291	അഗ്യാദിഗതിശ്രുതേരിതി ചേന്ന ഭാകതത്വാത്	3.1.4
292	പ്രഥമേദ്രവണാദിതി ചേന്ന താ ഏവ ഹ്യുപപത്തേഃ	3.1.5
293	അശ്രുതത്വാദിതി ചേന്നേഷാദികാരിണാം പ്രതീതേഃ	3.1.6
294	ഭാകതം വാ്നാത്ഭവിത്യാത്തമാ ഹി ദർശയതി	3.1.7

070 കൃതാത്യയാധികരണം		
295	കൃതാത്യയേനൂശയവാൻ ദൃഷ്ടസ്മൃതിഭ്യാം യഥേതമനേവം ച	3.1.8
296	ചരണാദിതി ചേന്ന തദുപലക്ഷണാർഥേതി കാർഷ്ണജനിഃ	3.1.9
297	ആനർഥകൃമിതി ചേന്ന തദപേക്ഷത്വാത്	3.1.10
298	സുകൃതദൃഷ്ടതേ ഏവേതി തു ബാദരിഃ	3.1.11

071 അനിഷ്ടാദികാർയധികരണം		
299	അനിഷ്ടാദികാരിണാമപി ച ശ്രുതം	3.1.12
300	സംയമനേ ത്വനുഭൂയേതരേഷാമാരോഹാവരോഹൗ തദ്ഗതിദർശനാത്	3.1.13
301	സ്മരന്തി ച	3.1.14
302	അപി സപ്ത	3.1.15
303	തത്രാപി ച തദ്യാപാരാദവിരോധഃ	3.1.16
304	വിദ്യാകർമ്മണോരിതി തു പ്രകൃതത്വാത്	3.1.17
305	ന തൃതീയേ തഥോപലബ്ധേഃ	3.1.18
306	സ്മര്യതേപി ച ലോകേ	3.1.19
307	ദർശനാച്ച	3.1.20

308	തൃതീയശബ്ദാവരോധസ്തംശോകജസ്യ	3.1.21
------------	---------------------------	---------------

072 തത്ത്വഭാവപത്ത്യധികരണം		
309	തത്ത്വാഭാവപത്തിരുപപത്തേഃ	3.1.22

073 നാതിചിരാധികരണം		
310	നാതിചിരേണ വിശേഷാത്	3.1.23

074 അന്യാധിഷ്ഠിതാധികരണം		
311	അന്യാധിഷ്ഠിതേ പൂർവവദഭിലാപാത്	3.1.24
312	അശുദ്ധമിതി ചേന്ന ശബ്ദാത്	3.1.25
313	രേതസ്സിഗ്യാഗ്യാഥ	3.1.26
314	യോനേശ്ശരീരം	3.1.27

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു തൃതീയസ്വാധ്യായസ്യ പ്രഥമഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു തൃതീയസ്വാധ്യായസ്യ ദ്വിതീയഃ പാദഃ

075 സന്ധ്യധികരണം		
315	സന്ധ്യ സൃഷ്ടിരാഹ ഹി	3.2.1

316	നിർമാതാരഞ്ചൈകേ പുത്രാദയശ്ച	3.2.2
317	മായാമാത്രം തു കാർത്ത്യായനേനാനഭിവൃക്തസ്വരൂപത്വാത്	3.2.3
318	പരാഭിധ്യാനാത്തു തിരോഹിതം തതോ ഹ്യസ്യ ബന്ധവിപര്യയൗ	3.2.4
319	ദേഹയോഗാദാ സോഽപി	3.2.5
320	സൂചകശ്ച ഹി ശ്രുതേരാചക്ഷതേ ച തദ്വിദഃ	3.2.6

076 തദഭാവധികരണം		
321	തദഭാവോ നാഡീഷു തച്ഛ്രുതേരാത്മനി ച	3.2.7
322	അതഃ പ്രബോധോഽസ്മാത്	3.2.8

077 കർമാനുസ്സൃതിശബ്ദവിധിധികരണം		
323	സ ഏവ തു കർമാനുസ്സൃതിശബ്ദവിധിഭ്യഃ	3.2.9

078 മുഗ്ദ്ധധികരണം		
324	മുഗ്ദ്ധ്യേർധസമ്പത്തിഃ പരിശേഷാത്	3.2.10

079 ഉഭയലിംഗധികരണം		
325	ന സ്ഥാനതോഽപി പരസ്പോഭയലിംഗം സർവത്ര ഹി	3.2.11

326	ഭേദാദിതി ചേന്ന പ്രത്യേകമതദ്വചനാത്	3.2.12
327	അപി ചൈവമേകേ	3.2.13
328	അരൂപവദേവ ഹി തത്പ്രധാനത്വാത്	3.2.14
329	പ്രകാശവച്ചാവൈയർത്ഥ്യാത്	3.2.15
330	ആഹ ച തന്മാത്രം	3.2.16
331	ദർശയതി ചാഥോ അപി സൂര്യതേ	3.2.17
332	അത ഏവ ചോപമാ സൂര്യകാദിവത്	3.2.18
333	അംബുവദഗ്രഹണാത്തു ന തഥാത്വം	3.2.19
334	വൃദ്ധിഹ്രാസഭാക്തമന്തർഭാവാദുഭയസാമഞ്ജസ്യാ- ഭേദം ദർശനാച്ച	3.2.20
335	പ്രകൃതൈതാവത്തും ഹി പ്രതിഷേധതി തതോ ബ്രവീതി ച ഭൂയഃ	3.2.21
336	തദവ്യക്തമാഹ ഹി	3.2.22
337	അപി സംരാധനേ പ്രത്യക്ഷാനുമാനാഭ്യാം	3.2.23
338	പ്രകാശാദിവച്ചാവൈശേഷ്യം പ്രകാശശ്ച കർമ്മൺയഭ്യാസാത്	3.2.24
339	അതോനന്തേന തഥാ ഹി ലിംഗം	3.2.25

080 അഹികുണ്ഡലാധികരണം		
340	ഉഭയവ്യപദേശാത്ത്യാഹികുണ്ഡലവത്	3.2.26
341	പ്രകാശാശ്രയവദ്യാ തേജസ്ത്യാത്	3.2.27
342	പൂർവവദ്യാ	3.2.28
343	പ്രതിഷേധാച്ച	3.2.29

081 പരാധികരണം		
344	പരമതസ്സേതൂൻമാനസംബന്ധദേവ്യപദേശഭൂഃ	3.2.30
345	സാമാന്യത്തു	3.2.31
346	ബുദ്ധ്യർഥഃ പാദവത്	3.2.32
347	സ്ഥാനവിശേഷാത്പ്രകാശാദിവത്	3.2.33
348	ഉപപത്തേശ്വ	3.2.34
349	തമാന്യപ്രതിഷേധാത്	3.2.35
350	അനേന സർവഗതത്വമായാമശബ്ദാദിഭൂഃ	3.2.36

082 ഫലാധികരണം		
351	ഫലമത ഉപപത്തേഃ	3.2.37
352	ശ്രുതത്യാച്ച	3.2.38

353	ധർമം ജൈമിനിരത ഏവ	3.2.39
354	പൂർവം തു ബാദരായണോ ഹേതുവ്യപദേശാത്	3.2.40

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു തുതീയസ്വാധ്യായസ്യ ദ്വിതീയഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു തുതീയസ്വാധ്യായസ്യ തൃതീയഃ പാദഃ

083 സർവവേദാന്തപ്രത്യയാധികരണം		
355	സർവവേദാന്തപ്രത്യയം ചോദനാദ്യവിശേഷാത്	3.3.1
356	ഭേദാനേതി ചേദേകസ്യാമപി	3.3.2
357	സ്വാധ്യായസ്യ തമാത്യേ ഹി സമാചാര്യേധികാരാച്ച സവവച്ച തന്നിയമഃ	3.3.3
358	ദർശയതി ച	3.3.4
359	ഉപസംഹാരോദ്യർമാഭേദാദ്വിധിശേഷവത്സമാനേ ച	3.3.5

084 അന്യമത്യാധികരണം		
360	അന്യമാത്യാം ച ശബ്ദാദിതി ചേന്നാവിശേഷാത്	3.3.6
361	ന വാ പ്രകരണഭേദാത്പരോവരീയസ്ത്വാദിവത്	3.3.7
362	സംജ്ഞാതശ്ചേതദുകൃതമസ്തി തു തദപി	3.3.8
363	വ്യാപ്തേശ്ച സമഞ്ജസം	3.3.9

085 സർവാഭേദാധികരണം		
364	സർവാഭേദാദന്യത്രേമേ	3.3.10

086 ആനന്ദാഭ്യധികരണം		
365	ആനന്ദായഃ പ്രധാനസ്യ	3.3.11
366	പ്രിയശിരസ്ത്വാഭ്യപ്രാപ്തിരുപചയാപചയൗ ഹി ഭേദേ	3.3.12
367	ഇതരേ ത്വർഗ്ഗസാമാന്യത്	3.3.13
368	ആധ്യാനായ പ്രയോജനാഭാവത്	3.3.14
369	ആത്മശബ്ദാച്ച	3.3.15
370	ആത്മഗൃഹീതിരിതരവദുത്തരാത്	3.3.16
371	അന്വയാദിതി ചേത്യാദവധാരണാത്	3.3.17

087 കാർയാഖ്യാനാധികരണം		
372	കാർയാഖ്യാനാദപൂർവം	3.3.18

088 സമാനാധികരണം		
373	സമാന ഏവഞ്ചാഭേദാത്	3.3.19

089 സംബന്ധാധികരണം		
374	സംബന്ധാദേവമന്യത്രാപി	3.3.20
375	ന വാ വിശേഷാത്	3.3.21
376	ദർശയതി ച	3.3.22

090 സംഭൃത്യധികരണം		
377	സംഭൃതിദ്യുവാപ്തപി ചാതഃ	3.3.23

091 പുരുഷവിദ്യാധികരണം		
378	പുരുഷവിദ്യായാമപി ചേതരേഷാമനാജ്ഞാത	3.3.24

092 വേദാഭ്യധികരണം		
379	വേദാഭ്യർഥദേദാത്	3.3.25

093 ഹന്താധികരണം		
380	ഹാനൗ തൂപായനശബ്ദശേഷത്വാത് കുശാച്ഛന്ദസ്തൂത്യുപഗാനവത്തദുകൃതം	3.3.26

094 സാമ്പരായാധികരണം		
381	സാമ്പരായേ തർതവ്യാഭാവാത് തമാ ഹ്യന്യേ	3.3.27
382	ഛന്ദത ഉഭയാവീരോധാത്	3.3.28
383	ഗതേരർഥവത്തുദ്യയമാന്യമാ ഹി വിരോധഃ	3.3.29
384	ഉപപന്നസ്തൽലക്ഷണാർഥോപലബ്ധേർലോകവത്	3.3.30
385	യാവദധികാരമവസ്ഥിതിരാധികാരികാണാം	3.3.31

095 അനിയമാധികരണം		
386	അനിയമസ്തർവേഷാമവിരോധശ്ശബ്ദാനുമാനാഭ്യാം	3.3.32

096 അക്ഷരധ്യധികരണം		
387	അക്ഷരധിയാം ത്വവരോധസ്താമാന്യ- തദ്ഭാവാഭ്യാമൗപസദവത്തദുക്തം	3.3.33
388	ഇയദാമനനാത്	3.3.34

097 അന്തരത്യാധികരണം		
389	അന്തരാഭൂതഗ്രാമവത് സ്വാത്മനോന്യമാ ഭേദാനുപപത്തിരിതി ചേന്നോപദേശവത്	3.3.35
390	വ്യതിഹാരോ വിശിഷ്ഠി ഹീതരവത്	3.3.36

391	സൈവ ഹി സത്യാദയഃ	3.3.37
------------	-----------------	---------------

098 കാമാഭ്യധികരണം		
392	കാമാദീതരത്ര തത്ര ചായതനാദിഭ്യഃ	3.3.38
393	ആദാരാദലോപഃ	3.3.39
394	ഉപസ്ഥിത്യേതസ്സഭ്യാനാത്	3.3.40

099 തന്നിർധാരണാനിയമാധികരണം		
395	തന്നിർധാരണാനിയമസ്സദൃഷ്ടഃ പൃഥഗ്ഘൃപ്രതിബന്ധഃ ഫലം	3.3.41

100 പ്രദാനാധികരണം		
396	പ്രദാനവദേവ തദുക്തം	3.3.42

101 ലിംഗഭൂയസ്ത്യാധികരണം		
397	ലിംഗഭൂയസ്ത്യാത്തദ്ധി ബലീയസ്സഭപി	3.3.43

102 പൂർവവികൽപാധികരണം		
398	പൂർവവികൽപഃ പ്രകരണാത് സ്വാത് ക്രിയാമാനസവത്	3.3.44

399	അതിദേശാച്ച	3.3.45
400	വിദ്യൈവ തു നിർധാരണാദുർശനാച്ച	3.3.46
401	ശ്രുത്യാദിബലീയസ്ത്യാച്ച ന ബാധഃ	3.3.47
402	അനുബന്ധാദിഭ്യഃ പ്രജ്ഞാന്തരപൃഥക്ത്വവദ്ദൃഷ്ടൃശ്ച തദുകൃതം	3.3.48
403	ന സാമാന്യാദപുപലഞ്ചേർമൃത്യുവനഹി ലോകാപത്തിഃ	3.3.49
404	പരേണ ച ശബ്ദസ്യ താദിധ്യം ഭൂയസ്ത്യാത്ത്വനുബന്ധഃ	3.3.50

103 ശരീരേഭാവാധികരണം		
405	ഏക ആത്മനശ്ശരീരേ ഭാവാത്	3.3.51
406	വ്യതിരേകസ്തദ്ഭാവഭാവിത്യാന തുപലബ്ധിവത്	3.3.52

104 അംഗാവബദ്ധാധികരണം		
407	അംഗാവബദ്ധാസ്തു ന ശാഖാസു ഹി പ്രതിവേദം	3.3.53
408	മന്ത്രാദിവദ്വാവിരോധഃ	3.3.54

105 ഭൂമജ്ഞായസ്ത്യാധികരണം		
409	ഭൂമുഃ ക്രതുവജ്ഞായസ്ത്വം തഥാഹി ദർശയതി	3.3.55

106 ശബ്ദാദിഭേദാധികരണം		
410	നാനാ ശബ്ദാദിഭേദാത്	3.3.56

107 വികൽപാധികരണം		
411	വികൽപോവിശിഷ്ടഫലത്വാത്	3.3.57
412	കാര്യാസ്തു യഥാകാമം സമുച്ചിതേരന്ന വാ പൂർവഹേത്യഭാവാത്	3.3.58

108 യമാശ്രയഭവാധികരണം		
413	അംഗേഷു യമാശ്രയഭാവഃ	3.3.59
414	ശിഷ്ടേഷു	3.3.60
415	സമാഹാരാത്	3.3.61
416	ഗുണസാധാരണയശ്രുതേഷു	3.3.62
417	ന വാ തത്സഹഭാവശ്രുതേഃ	3.3.63
418	ദർശനാച്ച	3.3.64

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു തൃതീയസ്വാധ്യായസ്യ തൃതീയഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു തൃതീയസ്വാധ്യായസ്യ ചതുർഥഃ പാദഃ

109 പുരുഷാർത്ഥാധികരണം		
419	പുരുഷാർത്ഥോത്ഥ്യാദിതി ബാദരായണഃ	3.4.1
420	ശേഷത്വാത്പുരുഷാർത്ഥവാദോ യഥാർത്ഥേഷ്വിതി ജൈമിനിഃ	3.4.2
421	ആചാരദർശനാത്	3.4.3
422	തച്ഛൂതേഃ	3.4.4
423	സമന്വാരംഭണാത്	3.4.5
424	തദ്യതോ വിധാനാത്	3.4.6
425	നിയമാത്	3.4.7
426	അധികോപദേശാത്തു ബാദരായണസ്യേവം തദർശനാത്	3.4.8
427	തൂൽയം തു ദർശനം	3.4.9
428	അസാർവത്രികീ	3.4.10
429	വിഭാഗശ്ചതവത്	3.4.11
430	അധ്യയനമാത്രവതഃ	3.4.12
431	നാവിശേഷാത്	3.4.13
432	സ്തുതയേനുമതിർവാ	3.4.14
433	കാമകാരേണ ചൈകേ	3.4.15

434	ഉപമർദഞ്ച	3.4.16
435	ഊർധ്വരേതസ്സു ച ശബ്ദേ ഹി	3.4.17
436	പരാമർശം ജൈമിനിരചോദനാച്ചാപവദിതി ഹി	3.4.18
437	അനുഷ്ടയം ബാദരായണസ്താമ്യശ്രുതേഃ	3.4.19
438	വിധിർവാ ധാരണവത്	3.4.20

110 സ്തുതിമാത്രാധികരണം		
439	സ്തുതിമാത്രമുപാദാനാദിതി ചേന്നാപൂർവത്യാത്	3.4.21
440	ഭാവശബ്ദാച്ച	3.4.22

111 പരിപ്ലവാധികരണം		
441	പാരിപ്ലവാർമാ ഇതി ചേന്ന വിശേഷിതത്യാത്	3.4.23
442	തഥാ ചൈകവാക്യോപബന്ധാത്	3.4.24

112 അഗ്നീന്ധനാധികരണം		
443	അത ഏവ ചാഗ്നീന്ധനാദ്യനപേക്ഷാ	3.4.25

113 സർവാപേക്ഷാധികരണം		
444	സർവാപേക്ഷാ ച യജ്ഞാദിശ്രുതേരശ്വവത്	3.4.26

114 ശമദമാദ്യധികരണം		
445	ശമദമാദ്യുപേതസ്ത്യാത് തമാപി തു തദ്വിധേസ്തദംഗതയാ തേഷാമപ്യശ്യാനുഷ്ഠേയത്യാത്	3.4.27

115 സർവാനാനുമാത്യധികരണം		
446	സർവാനാനുമാതിശ്ച പ്രാണാത്യയേ തദുർശനാത്	3.4.28
447	അബാധാച്ച	3.4.29
448	അപി സൂർയതേ	3.4.30
449	ശബ്ദശ്ചാത്യാക്രാമകാരേ	3.4.31

116 വിഹിതത്യാധികരണം		
450	വിഹിതത്യാച്ചാശ്രമകർമാപി	3.4.32
451	സഹകാരിത്യേന ച	3.4.33
452	സർവമാപി ത ഏവോദയലിംഗാത്	3.4.34
453	അനഭിഭവഞ്ച ദർശയതി	3.4.35

117 വിധുരാധികരണം		
454	അന്തരാ ചാപി തു തദ്യുഷ്ടേഃ	3.4.36

455	അപി സൂർയതേ	3.4.37
456	വിശേഷണാനുഗ്രഹശ്ച	3.4.38
457	അതസ്ത്വിതരജ്ജായോ ലിംഗാച്ച	3.4.39

118 തദ്ഭൂതാധികരണം

458	തദ്ഭൂതസ്യ തു നാതദ്ഭാവോ ജൈമിനേരപി നിയമാത്തദ്രൂപാഭാവേഭ്യഃ	3.4.40
459	ന ചാധികാരികമപി പതനാനുമാനാത്തദയോഗാത്	3.4.41
460	ഉപപൂർവമപീത്യേകേ ഭാവമശനവത്തദുകൃതം	3.4.42
461	ബഹിസ്തൂഭയമാപി സ്യുതേരാചാരാച്ച	3.4.43

119 സ്വാഭാധികരണം

462	സ്വാമിനഃ ഫലശ്രുതേരിത്യാത്രേയഃ	3.4.44
463	ആർത്ഥിജ്ജമിത്യൗഡുലോമിസ്തസ്മൈ ഹി പരിക്രിയതേ	3.4.45

120 സഹകാർയന്തരവിധ്യധികരണം

464	സഹകാർയന്തരവിധിഃ പക്ഷേണ തൃതീയം തദ്യതോ വിധ്യാദിവത്	3.4.46
465	കൃത്സ്നഭാവാന്തരം ഗൃഹിണോപസംഹാരഃ	3.4.47

466	മൗനവദിതരേഷാമപുപദേശാത്	3.4.48
------------	-----------------------	---------------

121 അനാവിഷ്കാരാധികരണം		
467	അനാവിഷ്കൂർവന്നൻവയാത്	3.4.49

122 ഐഹികാധികരണം		
468	ഐഹികമപ്രസ്തുതപ്രതിബന്ധേ തദുർശനാത്	3.4.50

123 മുക്തിഫലാധികരണം		
469	ഏവം മുക്തിഫലാനിയമസ്തദവസ്ഥാവധ്യതേസ്തദവസ്ഥാവധിഃ	3.4.51

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു തൃതീയസ്വാധ്യായസ്യ ചതുർഥഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ചതുർഥസ്വാധ്യായസ്യ പ്രഥമഃ പാദഃ

124 ആവൃത്തയാധികരണം		
470	ആവൃത്തിരസകുദുപദേശാത്	4.1.1
471	ലിംഗാച്ച	4.1.2

125 ആത്മത്വോപാസനാധികരണം		
472	ആത്മേതി തുപഗച്ഛന്തി ഗ്രാഹയന്തി ച	4.1.3

126 പ്രതികാധികരണം		
473	ന പ്രതീകേ ന ഹി സഃ	4.1.4
474	ബ്രഹ്മദൃഷ്ടിരുത്കർഷാത്	4.1.5

127 ആദിത്യാദിമത്യധികരണം		
475	ആദിത്യാദിമതയശ്ചാംഗ ഉപപത്തേഃ	4.1.6

128 ആസിനാധികരണം		
476	ആസിനസ്തംഭവാത്	4.1.7
477	ധ്യാനാച്ച	4.1.8
478	അചലത്വഞ്ചാപേക്ഷ്യ	4.1.9
479	സ്മരന്തി ച	4.1.10
480	യത്രൈകാഗ്രതാ തത്രാവിശേഷാത്	4.1.11

129 ആപ്രായണാധികരണം		
481	ആ പ്രായണാത് തത്രാപി ഹി ദൃഷ്ടം	4.1.12

130 തദധിഗമാധികരണം		
482	തദധിഗമ ഉത്തരപൂർവാഘയോരശ്ലേഷവിനാശൗ തദ്യപദേശാത്	4.1.13

131 ഇതരാധികരണം		
483	ഇതരസ്യാപ്യേവമസംശ്ലേഷഃ പാതേ തു	4.1.14

132 അനാരബ്ധകാർയാധികരണം		
484	അനാരബ്ധകാർയേ ഏവ തു പൂർവേ തദവധേഃ	4.1.15

133 അഗ്നിഹോത്രാദ്യധികരണം		
485	അഗ്നിഹോത്രാദി തു തത്കാർയായൈവ തദർശനാത്	4.1.16
486	അതോന്യദപി ഹ്യേകേഷാമുദയോഃ	4.1.17
487	യദേവ വിദ്യയേതി ഹി	4.1.18

134 ഇതരക്ഷപണാധികരണം		
488	ഭോഗേന ത്വിതരേ ക്ഷപയിത്യാമ സമ്പദ്യതേ	4.1.19

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ചതുർഥസ്യാധ്യായസ്യ പ്രഥമഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ചതുർഥസ്യാധ്യായസ്യ ദ്വിതീയഃ പാദഃ

135 വാഗ്ധികരണം		
489	വാങ്മനസി ദർശനാച്ഛബ്ബാച്ച	4.2.1
490	അത ഏവ സർവാൺയനു	4.2.2

136 മനോധികരണം		
491	തന്മനഃ പ്രാണ ഉത്തരാത്	4.2.3

137 അധ്യക്ഷാധികരണം		
492	സോധ്യക്ഷേ തദുപഗമാദിഭ്യഃ	4.2.4

138 ഭൂതാധികരണം		
493	ഭൂതേഷു തച്ഛൂതേഃ	4.2.5
494	നൈകസ്മിൻ ദർശയതോ ഹി	4.2.6

139 ആസൃത്യുപക്രമാധികരണം		
495	സമാനാ ചാസൃത്യുപക്രമാദമൃതത്വം ചാനുപോഷ്യ	4.2.7
496	തദപീതേസ്തംസാരവ്യപദേശാത്	4.2.8
497	സൂക്ഷ്മം പ്രമാണതശ്ച തഥോപലബ്ধേഃ	4.2.9

498	നോപമർദ്ദനാതഃ	4.2.10
499	അസ്യേവ ചോപപത്തേരുഷ്ടാ	4.2.11
500	പ്രതിഷേധാദിതി ചേന്ന ശാരീരാത്സ്പഷ്ടോ ഹ്യേകേഷാം	4.2.13
501	സൂര്യതേ ച	4.2.14

140 പരസമ്പത്യധികരണം

502	താനി പരേ തഥാ ഹ്യാഹ	4.2.15
------------	--------------------	---------------

141 അവിഭാഗാധികരണം

503	അവിഭാഗോ വചനാത്	4.2.16
------------	----------------	---------------

142 തദോക്തോധികരണം

504	തദോക്തോഗ്രജ്ജലനം തത്പ്രകാശിതദ്വാരോ വിദ്യാസാമർത്ഥ്യാത് തച്ഛേഷഗത്യനുസ്മൃതിയോഗാച്ച ഹാർദാനുഗൃഹീതാശ്ശതാധികയാ	4.2.17
------------	---	---------------

143 രശ്മ്യനുസാരാധികരണം

505	രശ്മ്യനുസാരി	4.2.18
------------	--------------	---------------

144 നിശാധികരണം		
506	നിശി നേതി ചേന്ന സംബന്ധസ്യ യാവദ്ദേഹഭാവിത്വാത് ദർശയതി ച	4.2.20

145 ദക്ഷിണായനാധികരണം		
507	അതശ്ചായന്വേപി ദക്ഷിണേ	4.2.21
508	യോഗിനഃ പ്രതി സ്മർയതേ സ്മാർതേ ചൈതേ	4.2.22

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ചതുർഥസ്വാധ്യായസ്യ ദ്വിതീയഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ചതുർഥസ്വാധ്യായസ്യ തൃതീയഃ പാദഃ

146 അർചിരാദ്യധികരണം		
509	അർചിരാദിനാ തത്പ്രഥമിതേഃ	4.3.1

147 വായുധികരണം		
510	വായുമണ്ഡാദവിശേഷവിശേഷാഭ്യാം	4.3.2

148 വരുണാധികരണം		
511	തടിതോധി വരുണസ്തംബന്ധാത്	4.3.3

149 അതിവാഹികാധികരണം		
512	ആതിവാഹികാസ്തൽലിംഗാത്	4.3.4
513	വൈദ്യുതേനൈവ തതസ്തച്ഛൂതേഃ	4.3.6

150 കാർയാധികരണം		
514	കാർയം ബാദരിരസ്യ ഗത്യുപപത്തേഃ	4.3.7
515	വിശേഷിതത്യാച്ച	4.3.8
516	സാമീപ്യാത്തു തദ്യുപദേശഃ	4.3.9
517	കാർയാത്യയേ തദ്യുകേഷണ സഹാതഃ പരമഭിധാനാത്	4.3.10
518	സ്യുതേശ്ച	4.3.11
519	പരം ജൈമിനിർമുഖ്യത്യാത്	4.3.12
520	ദർശനാച്ച	4.3.13
521	ന ച കാർയേ പ്രത്യഭിസന്ധിഃ	4.3.14
522	അപ്രതീകാലംബനാനയതീതി ബാദരായണ ഉഭയമാ ച ദോഷാത് തത്ക്രതുശ്ച	4.3.15
523	വിശേഷഞ്ച ദർശയതി	4.3.16

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ചതുർഥസ്വാധ്യായസ്യ തൃതീയഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

അഥ ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ചതുർഥസ്യാധ്യായസ്യ ചതുർഥഃ പാദഃ

151 സമ്പദ്യാവിർഭാവധികരണം		
524	സമ്പദ്യാവിർഭാവസ്സേന ശബ്ദാത്	4.4.1
525	മുക്തഃ പ്രതിജ്ഞാനാത്	4.4.2
526	ആത്മാ പ്രകരണാത്	4.4.3

152 അവിഭാഗേന ദൃഷ്ടത്യാധികരണം		
527	അവിഭാഗേനദൃഷ്ടത്യാത്	4.4.4

153 ബ്രാഹ്മാധികരണം		
528	ബ്രാഹ്മേണ ജൈമിനിരൂപന്യാസാദിഭ്യഃ	4.4.5
529	ചിതി തന്മാത്രേണ തദാത്മകത്യാദിത്യൗഡുലോമിഃ	4.4.6
530	ഏവമപ്യുപന്യാസാത് പൂർവഭാവോദവിരോധം ബാദരായണഃ	4.4.7

154 സങ്കൽപാധികരണം		
531	സങ്കൽപാദേവ ച തച്ഛൂതേഃ	4.4.8
532	അത ഏവ ചാനന്യാധിപതിഃ	4.4.9

155 അഭാവാധികരണം		
533	അഭാവം ബാദരിരാഹ ഹ്യേവം	4.4.10
534	ഭാവം ജൈമിനിർവികൽപാമനനാത്	4.4.11
535	ദ്വാദശാഹവദുഭയവിധം ബാദരായണോക്തഃ	4.4.12
536	തൻവഭാവേ സന്ധ്യവദുപപത്തേഃ	4.4.13
537	ഭാവേ ജാഗ്രദ്യത്	4.4.14
538	പ്രദീപവഭാവേശസ്തമാ ഹി ദർശയതി	4.4.15
539	സ്വാപ്യയസമ്പത്തോരന്യതരാപേക്ഷമാവിഷ്കൃതം ഹി	4.4.16

156 ജഗദ്യാപാരവർജാധികരണം		
540	ജഗദ്യാപാരവർജം പ്രകരണാദസന്നിഹിതത്യാച	4.4.18
541	പ്രത്യക്ഷോപദേശാനേതി ചേന്നാധികാരികമണ്ഡല- സ്ഥമാക്തേഃ	4.4.19
542	വികാരാവർതി ച തമാ ഹി സ്ഥിതിമാഹ	4.4.20
543	ദർശയതശ്ചൈവം പ്രത്യക്ഷാനുമാനേ	4.4.21
544	ഭോഗമാത്രസാമ്യലിംഗാച്ച	4.4.22
545	അനാവൃത്തിശ്ശബ്ദാനാവൃത്തിശ്ശബ്ദാത്	4.4.23

ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രേഷു ചതുർഥസ്വാധ്യായസ്യ ചതുർഥഃ പാദഃ സമാപ്തഃ

॥ ഇതി ബ്രഹ്മസൂത്രാണി സമ്പൂർണാനി ॥

സൗത്രിസംഖ്യാ ശുഭാശിഃ **(545)**
അധികൃതിഗണനാ ചിന്മയീ **(156)**